

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Naturavdelning
Agneta Olsson

BESLUT
2022-07-04

Diarienummer
511-6319-2022

Sida
1(10)

Bildande av naturreservatet Sjöängen i Falköpings kommun

Innehållsförteckning

Uppgifter om naturreservatet
Beslut om bildande m.m.
Syftet med naturreservatet
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Beslut om föreskrifter
Ärendets handläggning
Länsstyrelsens bedömning och motivering
Upplysningar
Kungörelse
Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Sjöängen
NVR ID:	2027571
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Falköping
Ungefärlig mittpunkt:	N 6441062, E 420371 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	2 km NO om Vartofta
Fastigheter och ägare:	Skaraborgs Naturskyddsförening
Nyttjanderättsinnehavare:	Skaraborgs Naturskyddsförening
Areal (ha):	1,4 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE0540013 Sjöängen
Naturgeografisk region:	Falbygden
Vattenförekomst (EU_CD och namn):	SE 644798-137315 Slafsan – Åsle till Vartofta

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Sjöängen.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård. Skötselplanen innehåller beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Sjöängen (SE0540013). Skötselplanen ersätter den av länsstyrelsen tidigare fastställda bevarandeplanen för Natura 2000-området: Sjöängen.

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Sjöängen enligt 13 § naturvårdslagen (1964:822) den 6 maj 1958, dnr 16-04-071

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- vårda och bevara en värdefull naturmiljö bestående av ett rikkärr med särpräglad biologisk mångfald knuten till vegetationen i kärret
- skydda arterna myrbräcka (*Saxifraga hirculus*) och källblekvide (*Salix hastata subsp. vegeta*) i långsiktigt hållbara populationer
- bevara de inom naturreservatet förekommande arter och naturtyper som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, med gynnsam bevarandestatus
- skydda och återställa en god livsmiljö för de särpräglade arterna som finns i kärret

Syftet ska uppnås genom att

- verksamheter som medför skada på mark eller vegetation inte tillåts

- markerna sköts med hävd som gynnar en god livsmiljö för de särpräglade arterna som finns i rikkärret
- området restaureras och hålls i god hävd så att rikkärret uppnår gynnsamt tillstånd.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Området utgörs av ett rikkärr med gungfly och skyddsvärda kalkgynnade och särpräglade arter, speciellt populationerna av de fridlysta arterna myrbräcka och käppkrokmossa. Området har pekats ut i den nationella myrskyddsplanen och måste även bevaras för naturtypen rikkärr av det Europeiska nätverket Natura 2000. Djur och växtarter som måste bevaras i området efter regelverket för Natura 2000 är myrbräcka, käppkrokmossa, kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka. Den lokala populationen av myrbräcka är den största av de två återstående lokalerna i Västergötland och hela södra Sverige, området är av stor betydelse för artens fortlevnad på regional nivå. Den hotade arten källblekvide finns i Europa men är sällsynt och har sin svenska kärnutbredning i Falbygden, området har stor betydelse för gynnsam bevarandestatus av källblekvide på både regional och europeisk nivå.

Hot mot rikkärrets värden är främst igenväxning och utebliven hävd. Igenväxningen består mest av bladvass men även av blåtåtel, älggräs och sly. Andra hot uppstår om de hydrologiska förhållandena i rikkärret påverkas negativt av dikning, dämning och annat som påverkar hydrologin och vattenkemin.

Naturmiljön ger särskilt goda förutsättningar för att pedagogiskt belysa ett rikkärr. Upplevelsevärdena i området är mycket stora för den botaniskt intresserade, sedan 1900-talets mitt har floravärdena dokumenterats kontinuerligt av flitigt återkommande besökare. Den rika och särpräglade floran besökaren kan uppleva består av arter typiska för rikkärr tillsammans med fridlysta och rödlistade arter.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Uppföra byggnad eller liknande anläggning.
2. Sätta upp tavla, affisch, skylt eller liknande anordning.
3. Borra, spränga, gräva, schakta, påla eller bedriva täkt av något slag.
4. Anordna upplag, fylla ut eller tippa massor.

5. Påverka områdets hydrologi genom att dika, dämma, avleda eller valla in.
6. Avverka, gallra, röja, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.
7. Så, plantera eller sätta ut arter från samtliga artgrupper.
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödsel.

Föreskrifterna ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelseerna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Detta avser hela naturreservatet där inget annat anges.

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande åtgärder genomförs för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Naturreservatets gränser märks ut i terrängen.
2. Informationsskyltar sätts upp och underhålls.
3. En sittbänk intill informationsskylten anordnas och underhålls.
4. Slätter inklusive att avslaget material samlas ihop och fraktas bort eller läggs i sumpskogen i reservatets kanter.
5. Röjning av igenväxningsvegetation.
6. Avverkning.
7. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
8. Bekämpning av invasiva främmande arter.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Sätta upp tavla, affisch, skylt eller liknande anordning.
2. Plocka eller samla in mer än enstaka mossor, lavar, svampar, kärlväxter eller mollusker.

Föreskrifterna ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelserna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut.

Ärendets handläggning

Skötseln av reservatet behöver stärkas genom viss restaurering och det behöver ha stöd av B - föreskrifter genom ett nytt beslut. Reservatet sammanfaller med ett Natura 2000 - område och det har en bevarandeplan som behöver uppmärksammas i beslutet.

Skaraborgs Naturskyddsförening har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Falköpings kommun, SGU och Skogsstyrelsen.

Falbygdens naturskyddsförening, Mossornas vänner och Västergötlands botaniska förening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

SGU avstår från att yttra sig. Falköpings kommun, Skogsstyrelsen och Falbygdens naturskyddsförening ställer sig positiva till naturreservatet Sjöängen.

Falköpings kommun påpekar att man behöver ta hänsyn till området vid skogsavverkning i närheten. Falbygdens naturskyddsförening påpekar att man bör redovisa hur man tänker skydda områdets hydrologi i närområdet. Länsstyrelsen har förtydligat informationen om Natura 2000 området i skötselplanen. Genom reservatsbeslutet kan länsstyrelsen inte bestämma över markanvändningen i närområdet. Området är även skyddat av Natura 2000 bestämmelser och för störningar från närområdet gäller den särskilda tillståndsprövningen enligt 7 kap 28 § miljöbalken. Åtgärder som påtagligt kan skada miljön i Natura 2000 området kräver tillstånd.

Falbygdens naturskyddsförening påpekar att blommor inte bör plockas ens i enstaka exemplar eftersom de har så små populationer. Länsstyrelsen bedömer att det främst är botaniskt intresserade som besöker naturreservatet och att vi bör kunna ha förtroende för att de vill bevara blommorna. Vidare gäller fridlysning av flera organismer bland annat myrbräcka, käppkrokmossa och orkidéer. För tydlighetens skull lägger vi till en specifikation i skötselplanen om att fridlysning ska upplysas om på naturreservatets informationsskylt.

Falbygdens naturskyddsförening har synpunkter på tiden för när slätter ska ske. I skötselplanen har vi därför ändrat till att tidpunkten för slätter väljs med hänsyn till myrbräckan. Formuleringen är sådan för att man ska kunna ha slätter antingen efter myrbräckans frömognad eller tidigt innan myrbräckan kommit upp.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

Sjöängen är ett topogent extremrikkärr av gungflykaraktär som omges av sumpbjörskog. För mer än 200 år sedan var Sjöängen en sjö som sedan täckts av gungfly, det kan liknas vid en flytande matta där växter breder ut sig på gamla växtdelar som täcker sjön. Sjöängens vatten innehåller mycket kalk. I kanten av Sjöängen växer det mycket vippstarr och hela kärret har mosaikartad vegetation med olika blöta partier och tuvor. Floran är mycket artrik både av kärlväxter och mossor. Faunan är rik på fuktälskande landmollusker och här kan man träffa på kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka, vilka är sällsynta arter som är karakteristiska för rikkärr.

Sjöängen har under det senaste seklet varit ett välkänt botaniskt utflyktsmål, främst för att få se förekomsten av myrbräcka men även för artrikedomen hos andra kärlväxter och mossor. Den särpräglade floran består av växter som är typiska för rikkärr med högt kalkinnehåll och flera har en ovanlig geografisk utbredning. Källblekvide har sitt kärnområde för Europa i Falbygden. Ett flertal arter av mossor och kärlväxter som finns här brukar annars ha en nordligare utbredning, det gäller bland annat myrbräcka och sumparv, med underarten kärrsumparv. Andra kärlväxter typiska för rikkärr att uppmärksamma är majviva, kärrspira och axag. Orkidéerna kärrknipprot och ängsnycklar finns i flertal och flugblomster förekommer. I de blötaste partierna finns kransalger och dybladträ. På hösten finns här gott om ängsvädd och slåtterblomma. Mossornas rikedom inkluderar bland annat arter av källmossor, käppkrokmossa, kärrkammossa, piprensarmossa, rikkärrsskapania och skorpionmossor.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering av beslutet

Det gamla beslutet hänvisade till en skötselplan, men B-föreskrifterna ska vara fristående från skötselplanen så att fastighetsägaren, av beslutet, ska veta vad den ska tåla enligt 7 kap 6 § miljöbalken. De nya B-föreskrifterna möjliggör dessutom i tillägg till slåtter restaurerande skötsel i form av röjning och avverkning samt förtydligande om uppsättning av friluftsanordningar. Skötselplanen ska från och med nu kunna uppdateras fristående från beslutet. Den tidigare skötselplanen var i behov av förtydligande eftersom områdets värden börjat påverkas negativt av minskad hävd.

För att tillgodose behoven för att kunna bevara Natura 2000 områdets värden i form av naturtyper och arter har syftet och föreskrifterna utökats.

Beslutet om naturreservat har i sin helhet uppdaterats efter ny lagstiftning och aktuellt naturtillstånd jämfört med det gamla beslutet. Den tidigare föreskriften ”Det är förbjudet att gräva upp, plocka eller bryta buskar, kvistar, örter, mossor och lavar” har ersatts med ”Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande: Plocka eller samla in mer än enstaka mossor, lavar, svampar, kärlväxter eller mollusker”. Detta eftersom det finns en fördel med att ideella inventörer har möjlighet att ta enstaka exemplar för artbestämning. Den kunskap de bidrar med har stor betydelse för den totala kunskapen om området. Grävning och skador på buskar behöver inte regleras i C-föreskrifterna eftersom de redan regleras i A-

föreskrifterna. Förbud mot tältning, uppställning av husvagn och parkering har tagits bort eftersom de inte bedöms som relevanta. Området är sankt och inbjuder inte till tältning eller eldning. Området kan inte nås med husvagn eller bil.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

Sjöängen med omgivningar ingår i område naturvård som är utpekad som av riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (NRO-14-107 Ålleberg, Åslesänkan och nordöstra Falbygden). Sjöängen ingår i Myrskyddsplan för Sverige (objekt id 1009541, Naturvårdsverket) och är ett av de högst klassade rikkärren i Västergötland.

Naturreseptatet finns utpekad för sina värden i flera inventeringar av länet. I länsstyrelsens våtmarksinventering har Sjöängen klass 1, särskilt högt naturvärde. I inventering av rikkärr i Västra Götalands län har Sjöängen klass 1. Sjöängen är värdekärna i en värdeatrakt för rikkärr enligt rapporten Grön infrastruktur, regional handlingsplan för Västra Götalands län (Länsstyrelsen Rapport 2019:21). Sjöängen ingår i värdekärnor för ekologiska kantzoner vattendrag (Länsstyrelsen Rapport 2020:16). Sjöängen finns med i inventering av landmollusker i fd. O-län. Sjöängen ingår i landets värdefulla ängs- och betesmarker som inventeras av Jordbruksverket (TUVA objektrapport 99D-RCI).

I naturvårdsprogram för Falköpings kommun har Sjöängen naturvårdsklass 1: områden som är intressanta i ett nationellt perspektiv, botaniska, zoologiska och hydrologiska skäl. I samma rapport har lövskogen runt Sjöängen naturvårdsklass 2: områden som är intressanta i ett regionalt perspektiv, botaniska, zoologiska och hydrologiska skäl. Hela området är redovisat som naturreseptat i Falköpings kommuns översiktsplan.

Länsstyrelsen bedömer därför att naturreseptatet stämmer väl med, och inte strider mot, andra riksintressen, planer eller områdesbestämmelser.

Miljömål

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Ett rikt växt- och djurliv och Myllrande våtmarker.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreseptatets syften kommer pågående mark- och vattenanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreseptat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt, t.ex. följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om Natura 2000, strandskydd, generella biotopskydd och vattenverksamhet.
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, t.ex. fridlysningsbestämmelser.
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Lagen om skydd mot olyckor t.ex. generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.

- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Falköpings Tidning.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har tillförordnad länsöverdirektör Magnus Peterson beslutat. Naturvårdshandläggare Agneta Olsson har varit föredragande. I handläggningen har också medverkat avdelningschef Sven Swedberg och länsjurist Linda Darestam.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Magnus Peterson

Agneta Olsson

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Naturreservatet Sjöänge

Sjöängen

0 50 100 m

Bilaga 1, Beslutskarta Naturreservatet Sjöängen, Falköping kommun

 Reservatsgräns

Illustrationskarta till beslut om
naturreservatet Sjöängen
Tillhör Länsstyrelsens /förslag till/ beslut om
naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2022-07-04 dnr 511-6319-2022

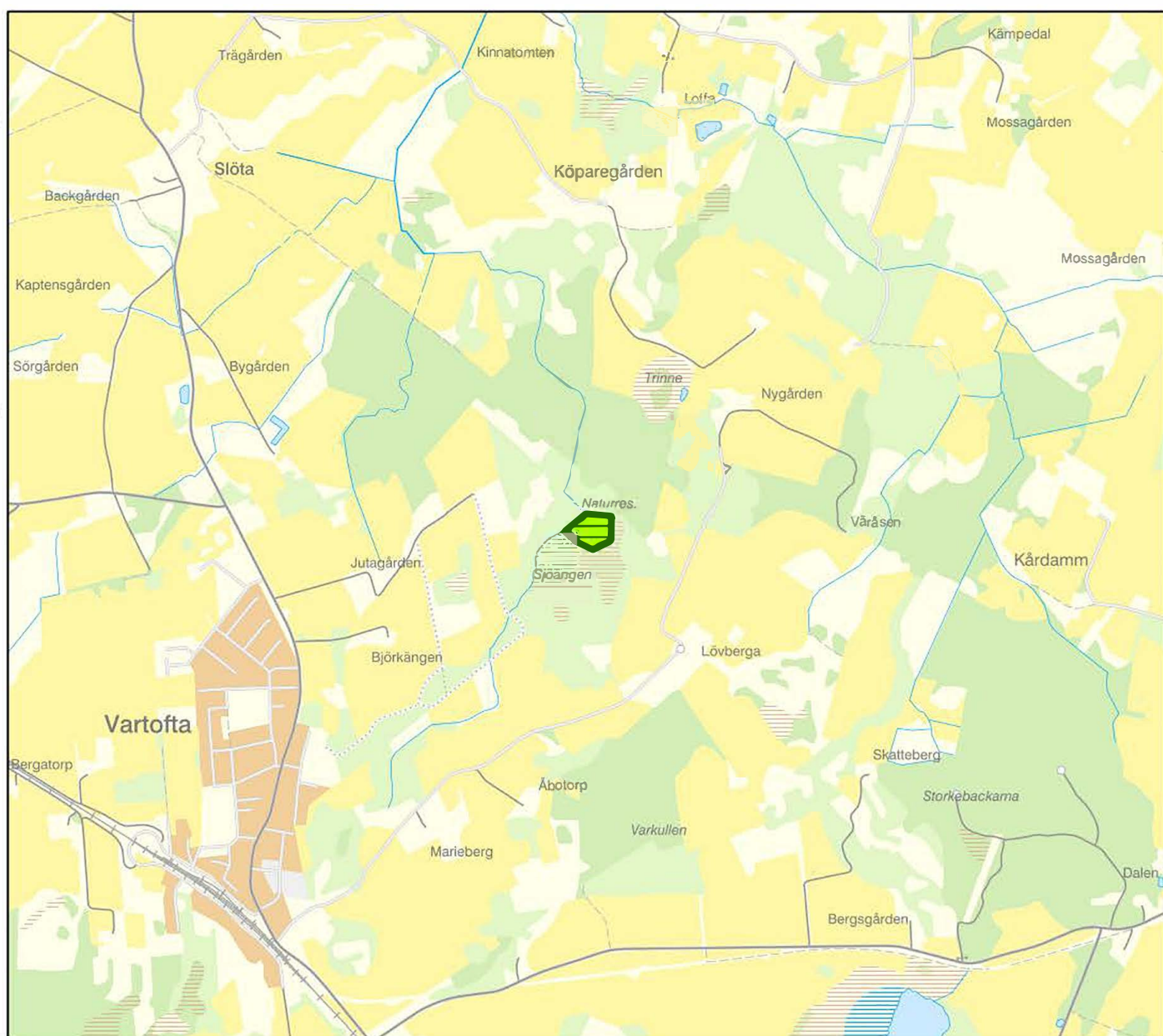
Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga 2
Översiktskarta till beslut om
naturreservatet Sjöängen
Tillhör Länsstyrelsens /förslag till/ beslut om
naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2022-07-04, dnr 511-6319-2022

LÄNSSTYRELSEN
I SKARABORGS LÄN

16-04-071
BESLUT

1989-05-23

231-3144-88 1(4)

Till (enligt avsändningslista)

Ändring av föreskrifterna för naturminnet Sjöängen i
Falköpings kommun

Genom länsstyrelsens beslut den 6 maj 1958 fridlystes rubricerade område såsom naturminnesmärke. De föreskrifter som utfärdades vid ovannämnda beslut är föråldrade och tillgodoser ej områdets stora naturvärden, varför en revidering av föreskrifterna bedöms vara nödvändig.

BESKRIVNING AV NATURMINNET

Naturminnets benämning: Sjöängen

Kommun: Falköping

Socken: Slöta

Fastighet: Lövberga 2:3

Lägesbeskrivning: Naturminnet är beläget ca 1,8 km SO om Slöta kyrka och 1,9 km NO om Vartofta station, se karta bil nr 1.

Gränser: Naturminnet är markerat med röd begränsningslinje på till detta beslut fogad karta.

Areal: Ca 1,3 ha

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län.

Ägare: Skaraborgs läns naturskyddsförening

Naturförhållanden: Området utgörs av ett plant, nästan cirkelrunt, öppet gungflykärre beläget i en åsgrop. Kärret innehåller en rad olika växtsamhällen och är botaniskt mycket intressant, med bl a myrbräcka i riklig mängd (för närvarande 2 växtlokaler i Västergötland).

GRUND FÖR BESLUT

Naturvärde: Naturminnet har stora botaniska värden, bl a som växtlokal för den i länet sällsynta myrbräckan.

Syfte: Att för framtiden bevara ett gungflykärre med en särpräglad vegetation och att bevara en god livsmiljö för de sällsynta och kalkgynnade växter som finns i kärret, framför allt myrbräcken.

Beslut: Med stöd av 13 § naturvårdslagen upphäver länsstyrelsen föreskrifterna enligt tidigare beslut den 6 maj 1958. Istället skall nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser gälla för naturminnet.

FÖRESKRIFTER FÖR NATURMINNET

För att trygga ändamålet med naturminnet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 13 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för naturminnet.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom naturminnet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- uppföra byggnad
- anlägga väg, parkeringsplats, stig, bro, spång
- bedriva täkt, spränga, schakta eller bedriva annan verksamhet, som kan förändra områdets topografi
- utföra markbearbetning eller dikning
- utföra fyllning eller tippning
- framdraga mark- eller luftledning
- anordna upplag
- sprida kemiska bekämpningsmedel, kalk, rötslam eller gödselmedel
- anbringa tavla, plakat, affisch, inskrift eller annan störande anordning
- utföra någon skogsvårds- eller skogsbruksåtgärd
- inplantera för området främmande djur eller växtarter

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med naturminnet och som är angivna under B nedan.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturminnet, nämligen

- upplysning om naturminnet
- slätter på det sätt som anges i bifogad skötselplan

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturminnet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- anbringa tavla, plakat, affisch, inskrift eller annan störande anordning
- gräva upp, plocka eller bryta buskar, kvistar, örter, mossor eller lavar
- göra upp eld
- tälta eller uppställa husvagn
- parkera annat än på särskilt anvisad plats

Länsstyrelsen kan jämlikt 12 § naturvårdslagen i särskilda fall medge undantag från förbuden.

D. Föreskrifter enligt 13 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen av naturminnet

Syftet med vården och förvaltningen: Naturminnet skall vårdas och disponeras på ett sådant sätt att de intressanta och kalkgynnade växter som finns i myren, framför allt myrbräcken, bevaras.

Skötselplan: Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av naturminnet genom att fastställa bifogad plan. I planen angivna mål och riktlinjer skall gälla för överskådlig framtid. Planen skall vid uppkommande behov eller minst vart 10:e år ses över och då det bedöms påkallat revideras med avseende på åtgärder.

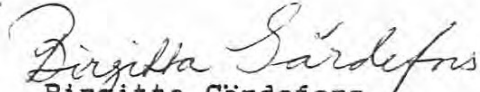
Naturvårdsförvaltare: Naturminnet skall vårdas och förvaltas av skogsvårdsstyrelsen.

Samråd: Förvaltaren skall vid områdets vård och förvaltning samråda med markägaren, länsstyrelsen och skötselrådet.

Besvärshänvisning bilaga formulär nr 5 (kammarrätten).

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade även företrädare för juridiska enheten samt länsantikvarien deltagit.

Mats Johansson

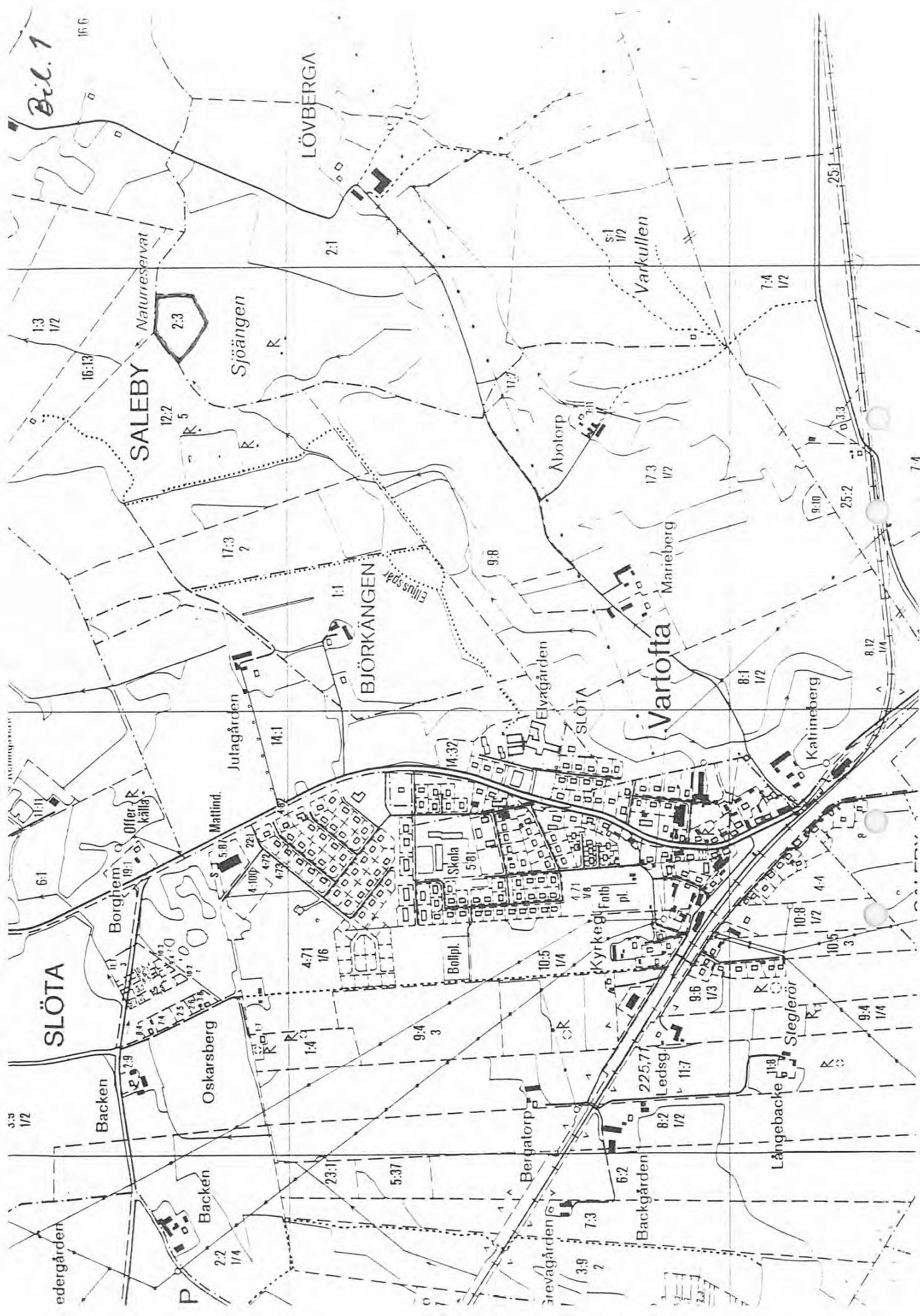

Birgitta Gärdefors

Avsändningslista

SNV (rek+mb)
SPV
vf
FBM
SVS
SkNF
KS i Falköpings kn
Lennart Sundh, Falköpings kn
lantmenh
planenh
länsant
akten
registret
liggaren
BG

Kungöres i länets författningssamling, Falköpings Tidning och Skaraborgs Läns Allehanda.

YS

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Johan Jannert
031-605414

2011-02-28

Diarienummer
511-2060-2011

Sida
1(1)

Naturminnen beslutade enligt tidigare lagstiftning

Naturminnen som bildats innan nuvarande Miljöbalken infördes kan i vissa fall benämnas och hanteras som naturreservat. Länsstyrelsen har upprättat ett PM där berörda naturminnen räknas upp, se bilaga. Dessa naturminnen kommer nu att benämnas och hanteras som naturreservat.

Johan Jannert

Bilaga

PM daterat 2005-02-23, inkl lista på berörda naturminnen

Kopia till

Akten

Sakområde områdesskydd

Sakområde vård och förvaltning

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårds- och fiskeenheten
Per-Olof Martinsson
031-60 52 29
per-olof.martinsson@o.lst.se

Promemoria
2005-02-23

Diarienummer
511-2060-2011

Sida
1(2)

Angående vissa naturminnesmärken och naturminnen besluta- de enligt äldre naturvårdslagstiftning

Bakgrund

I Västra Götalands län finns ett antal beslut som fattas med stöd av äldre naturvårdslagstiftning. Det rör sig om skydd för olika naturföremål såsom enskilda större träd eller trädgrupper, jättegrytor, m.m. samt även smärre markområden som häckningsplatser för rovfåglar, odlingslandskap, skogsbestånd m.m.

Äldre lagstiftning

Enligt 1 § lagen den 25 juni 1909 angående naturminnemärkens fredande må område eller till fastighet hörande naturföremål, som är af särskildt intresse för kännedomen om landets natur eller på grund af märklig naturbeskaffenhet eljest synes böra för framtiden skyddas, i den ordning som enligt 2 § sägs såsom *naturminnesmärke* fridlysas.

Enligt 5 § naturskyddslagen (1952:688) må område eller till fastighet hörande naturföremål, som på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet, egenart eller eljest märkliga beskaffenhet finnes böra skyddas, fridlysas såsom *naturminne*.

Naturvårdslagen

Genom införandet av naturvårdslagen kom definitionen av begreppet naturminne att begränsas till "naturföremål".

Enligt 13 § naturvårdslagen (1964:882) må till fastighet hörande naturföremål, som finnes böra särskilt skyddas eller vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet eller eljest märkliga beskaffenhet, jämte erforderligt område på marken av länsstyrelsen fridlysas såsom *naturminne*. Lagparagrafen kommenteras av S.-G. Jonzon, L. Delin, B. Bengtsson, 1988 i boken Naturvårdslagen – en kommentar, på följande vis:

"Paragrafen avser i första hand skydd för föremål, bara i andra hand ett områdesskydd. Fridlysning som naturminne sker enbart i den kulturella naturvårdens intresse.

Termen naturminne, som i 1952 års naturskyddslag betecknade fridlyst område eller till fastighet hörande naturföremål, har i naturvårdslagen reserverats för sådana naturföremål jämte erforderligt skyddsområde på marken. Fridlysning av naturminne kan ske på samma grunder som bildande av na-

turreservat med den skillnaden att ett naturföremål inte kan fridlysas på den grunden att det är av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv. Som exempel på fridlysningsbara naturföremål kan nämnas märkliga klippformationer, flyttblock, raukar, åsgropar, jättegrytor och märkliga träd.

I motiven betonas att fastän naturminne formellt har karaktären av ett områdesskydd, det i regel är en väsentligt annan utgångspunkt för skyddsåtgärden vid bildande av naturminne än vid bildande av naturreservat; gränsen kan dock aldrig göras helt skarp. Om ett större antal värdefulla naturföremål ligger närheten av varandra torde det ofta vara praktiskt att innesluta dem i ett naturreservat. - Efter vad naturvårdsutredningen framhöll, borde i framtiden naturminnen avsättas med större urskillning.

I kommentaren till 44 § naturvårdslagen angående övergångsbestämmelser säger samma författare: "När i en äldre författning talas om "naturminnesmärke" eller (efter 1952) "naturminne", skall därmed numera förstås naturreservat, om skyddsobjektet är ett markområde, och naturminne, om objektet är ett naturföremål."

Miljöbalken

Enligt författningskommentaren till miljöbalkens 7 kap 10 § avses med skyddsformen naturminne i första hand inte att skydda ett område utan ett föremål. Som framgår av paragrafens första stycke kan dock ett område kring föremålet ingå i skyddet.

Bestämmelsen angående naturminnen har även överförs till miljöbalkens 7 kap 10 § med lydelsen "Ett särpräglad naturföremål får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturminne, om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Förklaringen får omfatta även det område på marken som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme."

Bedömning

De områden som listas i bilaga 1 utgör samtliga markområden vilka är skyddade som naturminnen eller naturminnesmärken. Med hänvisning till övergångsbestämmelserna i naturvårdslagen och med stöd av lydelsen i miljöbalkens 7 kap 10 § bör dessa områden härnäst benämnas och hanteras som naturreservat.

Per-Olof Martinsson

Naturminnen som hädanefter benämns naturreservat

Originalid	Namn	Tillkomst- datum	Kommun- namn	Objekttyp
1404002	Peppared	1925-04-21	Mölndal	Hassellund
1404004	Klockberget	1932-11-29	Tanum	Berghäll
1404019	Morlanda	1945-12-10	Orust	Berga klev, lövskogsravín
1404027	Grössby södra 4:1	1946-11-07	Stenungsund	Blåsippebestånd i gles lövskog med ek och björk
1404041	Högsbo pegmatitbrott	1973-01-02	Göteborg	Pegmatitbrott
1404043	Öddö 2:9	1973-10-30	Strömstad	Bestånd av bohuslind
1404044	Gåsevik	1974-05-09	Lysekil	Kalkäng
1404045	Öddö 1:63 Drängsviken	1976-08-02	Strömstad	Idegranbestånd
1504046	Ön Risö	1963-04-10	Mark	Skog
1504045	Ön Fläskö	1963-04-10	Borås	Blandskog, fiskgjuse
1504055	Kycklingkullen	1964-10-30	Ulricehamn	Slätteräng
1604007	Skultorpsprofilen	1927-09-05	Skövde	Område med kalktuff
1604035	Stipakullen Vartofta- Åsaka	1934-08-17	Falköping	Växtlokal stipagräset
1604064	Dimbo	1958-01-18	Falköping	Fjällskära
1604071	Sjöängen, Slöta	1958-05-06	Falköping	Botaniskt värdefullt kärr
1604096	Valstad	1969-03-06	Tidaholm	S:t Pers nycklar
1604098	Bolum Heljesgården, Bolum	1970-04-27	Falköping	Lövträdsbevuxen moränrygg

LÄNSSTYRELSEN

SKARABORGS LÄN

LANDSKANSLIET

Avskrift.
III 58 58.

11-1-67

*Delvis upph. 1989.05.23.
"Ny grund" - " -
samma reg. nr.*

16-04-071
Prövade handlingar överlämnade
Stolus Naturvårdsmåls
till ~~den~~ styrelsen den 29/1 1967.

Länsstyrelsens i Skaraborgs län
resolution i nedannämnda ärende rörande
fridlysning av naturminne; given
Mariestad å landskansliet den 6 maj 1958

Naturminnets beskaffenhet och areal: Växtlokal för myrbräckan,
Saxifraga hirculus, om 1,3035 hektar.

Kommun: Vartofta.

Fastighet: Lövberga 2³, kallad
Sjöängen, i Slöta jordregister-
socken.

Lägesbeskrivning i övrigt: -

Sökande: Skaraborgs läns naturskyddsförening.

Ägare: Skaraborgs läns naturskyddsförening.

Förvaltare: Skaraborgs läns naturskyddsförening. *Best. 1.10.70 SJS;
Samråd med SKNF*

Fridlysningsföreskrifter: All plockning och uppgrävning av blom-
mor är förbjuden, såvida icke styrelsen för Skaraborgs läns
naturskyddsförening lämnat särskilt tillstånd därtill. Området
bör vårdas så att det bibehålles i oförändrat skick. Området
skall för framtiden vara utmärkt med tavlor med texten "Enligt
naturskyddslagen fridlyst område" ävensom på utsatta punkter
plastinbäddade anslag med för allmänheten upplysande text.

Enär ifrågavarande område på grund av sin särpräglade
vegetation får anses vara av den märkliga beskaffenhet att
detsamma bör särskilt skyddas, förklarar länsstyrelsen, som i
ärendet inhämtat yttrande från svenska naturskyddsföreningen,
jämlikt 6 § naturskyddslagen den 21 november 1952, härmed
ovannämnda fastighet för fridlyst naturminnesmärke.

Med stöd av samma lagrum prövar länsstyrelsen tillika
skäligt att för ifrågavarande naturminne fastställa här ovan
angivna särskilda föreskrifter rörande detsammas vård och för-
valtning.

Underrättelse om detta beslut skall införas i länskungö-
relserna och Falköpings Tidning.

Avskrift av beslutet skall tillställas byggnadsstyrelsen
samt vägförvaltningen, länsarkitekten och överlantmätaren i
länet, distriktslantmätaren i Falköpings distrikt samt bygg-

nadsnämnden i Vartofta kommun ävensom svenska natur-
skyddsföreningen, vetenskapsakademien och samfundet för he-
mbygdsvård.

Efter det beslutet vunnit laga kraft, skall avskrift
av detsamma översändas till domänstyrelsen.

Den, som med detta beslut icke åtnöjes, äger att där-
över hos Kungl Maj:t anföra underdåniga besvär, vilka skola
hava inkommit till Kungl jordbruksdepartementet inom tre
veckor från det klaganden fått del av beslutet, eller, om be-
svärstiden tilläändagår på helgdag, å nästpåföljande söcken-
dag; dock att besvärstiden för menighet är fem veckor.

På länsstyrelsens vägnar:

Leo Wohlstein

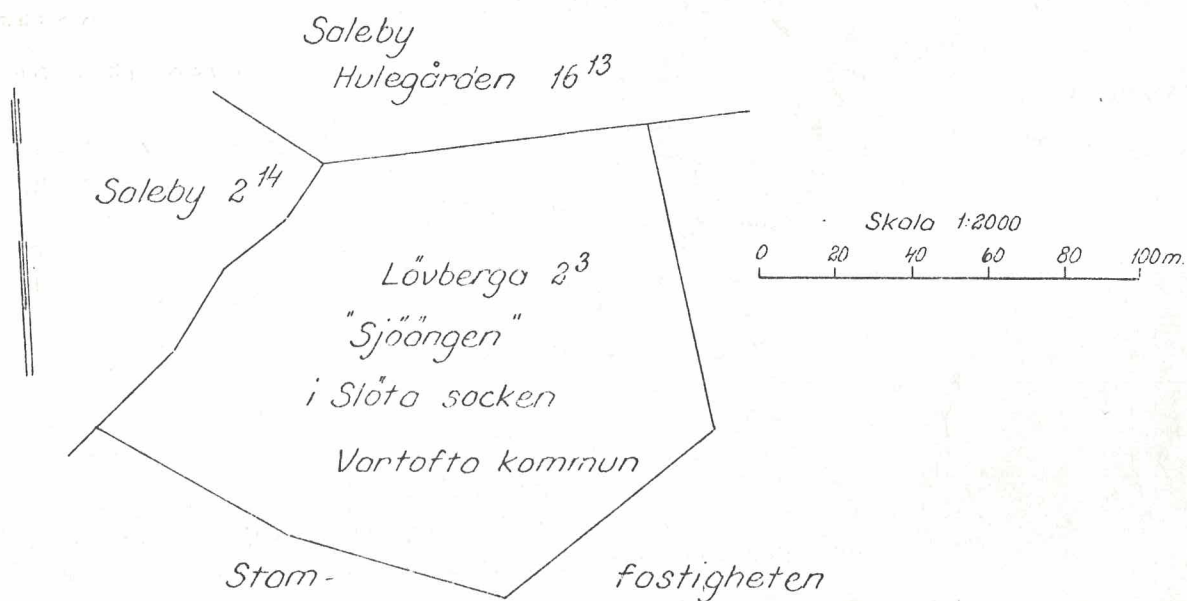
Nils Karlberg

Rätt avskrivet betygar
På tjänstens vägnar:

Elisabeth Esplund

MEDDELANDE.

Genom beslut av Länsstyrelsen i Skaraborgs län den 6 maj 1958 har fastigheten Lövberga 2³ kallad Sjöängen fridlysts som naturminne såsom varande ett ur botanisk och växtgeografisk synpunkt märkligt naturminne. Dess gränser och omfattning visas av nedanstående kartskiss:

Enligt fridlysningsbeslutet är all plockning och uppgrävning av blommor och växter förbjuden, såvida icke styrelsen för Skaraborgs läns Naturskyddsförening lämnat särskilt tillstånd därtill:

Området är avsett att vårdas så, att det bibehålles i ett så långt det är möjligt oförändrat skick.

Ägare till området är Skaraborgs läns Naturskyddsförening.

Det är skänkt till föreningen av Allan, Nils och Sven Larsson.

En beskrivning över Sjöängen med växtförteckning finnes i Skaraborgs läns Naturskyddsförenings jubileumsbok "Från Falbygd till Vänerkust". (Bengt M. P. Larsson: Sjöängen och Skogartorpskärret. Två märkliga myrreservat från Falbygden.)

SKARABORGS LÄNS NATURSKYDDSFÖRENING.

